



Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet, SOU 2022:11

Inledning

Riksteatern är Sveriges största producerande turnéteater och sedan 1977 har den teckenspråkiga verksamheten, Riksteatern Crea, varit en del av Riksteatern. Riksteatern Crea är Sveriges enda professionella producent av teckenspråkiga föreställningar och den enda arbetsplatsen för döva och teckenspråkiga konstnärer. Vi använder oss av teckenspråkstolkar dagligen i vårt arbete.

Allmänt om betänkandet

Vi är positiva till att arbetet med en reformering av tolktjänsten går framåt och att förslaget gått ut på remiss. Förslagen är i stort en förbättring om man jämför med hur situationen för personer i behov av tolk ser ut idag. Vi har dock en del synpunkter på utformningen av förslagen som vi hoppas att det fortsatta beredningsarbetet ska ta till sig.

Om tolktjänsten inte kan täcka de behov som finns leder det till att döva får sämre förutsättningar till delaktighet på arbetsmarknaden och i samhället, för egen försörjning och till ett socialt och kulturellt liv. En fungerande tolktjänst är en förutsättning för dövas delaktighet i alla sammanhang.

Våra synpunkter

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Vi ställer oss starkt kritiska till ordvalen "nedsatt arbetsförmåga" i denna förordning då vi inte anser att våra döva medarbetare har nedsatt arbetsförmåga. Tvärtom är den unika kompetens och erfarenhet som våra döva medarbetare har en viktig och högt värdesatt tillgång för oss på Riksteatern. Alla människor har sin egen unika arbetsförmåga och vi anser det vara diskriminering att kalla döva, hörselskadade och personer med dövblindhets arbetsförmåga "nedsatt". Problemen uppstår snarare i en döv-hörande miljö där inte alla kan teckenspråk. Arbetsförmågenedsättningen är ömsesidig i detta möte.

7. Regionens ansvar för tolktjänst förtydligas och förstärks

Vi ställer oss positiva till förtydligandet av regionernas ansvar då vi hoppas att det ska leda till en mer rättvis tillgång till tolk inom kulturlivet oavsett var i landet man bor. Att få



tillgång till kulturlivet är en viktig rättighet oavsett hörselnivå. Vi ställer oss också positiva till ökningen av statens bidrag till regionerna med förhoppningen om att det i större utsträckning kommer att beviljas tolk till tolkning inom kulturlivet. Vi hoppas även på att denna ökning ska leda till att regionerna värderar tolkning inom kulturlivet mer korrekt än vad vi upplever sker idag. Att tolka inom kulturlivet kräver dessutom en speciell kompetens och ett annorlunda förberedelsearbete för såväl tolkar som kulturarbetare som vi hoppas att regionerna framöver kommer att värdera och prioritera högre vilket i förlängningen även bör påverka tolkutbildningarna.

8.2 En ny insats om bidrag till tolk för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet

Vi ser att förslaget bidrar till en förbättring men vill samtidigt belysa att det nya maxbeloppet inte kommer att vara tillräckligt. Arbetsgivare kommer fortfarande att få ta en del av kostnaden på ojämlika villkor vilket vi anser vara fortsatt problematiskt. Det innebär att det tillkommer en kostnad när man anställer personer i behov av tolk i en dövhörande miljö där inte alla kan teckenspråk, något som leder till en sämre konkurrensmöjlighet på arbetsmarknaden och att människors viktiga och unika kompetenser inte tas till vara i samhället till fullo. Vi anser att det inte bör finnas ett maxbelopp för hur mycket tolk i arbetslivet ska få kosta.

12. Åtgärder för att stärka tolkprofessionen

Vi ställer oss positiva till detta förslag och hoppas att kompetensutveckling för tolkning av scenkonst och andra kultur- och kulturarvsupplevelser tas med i den plan som utformas av den nationella funktionen med ansvar för att samordna frågor om tolktjänsten.

13.2.1 Ökad kunskap om barns och ungas erfarenheter och behov av tolktjänst

Vi ställer oss positiva till detta förslag men vill betona att vi anser att även kulturaktörer med erfarenhet av att arbeta med tolk bör involveras i den fördjupade analys som ska göras angående barn och ungas behov och erfarenheter av att använda tolk inom kulturlivet.

Norsborg 2022-09-13

Petra Weckström, tillförordnad vd